

RISØR KOMMUNE

KOMMUNAL- OG MODERNISERINGS-
DEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Vår ref:
2016/1746 /OYBJ

Deres ref:

Arkiv: 000
Løpenr.: 16416/2016

Dato:
06.10.2016

Høringsuttalelse - Kommunelovutvalgets utredning 2016: 4 - Ny kommunelov

Det vises til ovennevnte utredning mottatt til høring.

Etter fullmakt fra Bystyret behandlet Formannskapet saken 3. oktober 2016. Politisk behandling og uttalelse til saken følger vedlagt.

Formannskapet ønsket at følgende momenter særlig ble presisert i forbindelse med høringsuttalelsen:

1. Utgangspunktet for kommuneloven er et styrket kommunalt selvstyre og styrket folkevalgt styring.
2. Det bør fortsatt være by- og kommunestyre som oppnevner kommunale utvalg og som treffer vedtak i politiske saker. Vedtak av ikke prinsipiell betydning delegeres til Rådmannen etter delegasjonsreglement. Det er dermed ikke behov for at Ordfører får mulighet til å opprette egne utvalg eller treffe vedtak i saker unntatt etter delegasjon fra bystyre/formannskap i ferietider da det ikke holdes politiske møter.
3. Også medlemmer av by- og kommunestyre bør kunne velges til medlemmer i styrer i kommunale foretak for å sikre politisk forankring og informasjonsflyt.
4. Direkte ordførervalg anbefales ikke.
5. Innbyggerdeltakelse holdes på minimum 2 % og økes ikke til 8 %.
6. Kravet til kjønnsbalanse ved forholdsvalg knyttes til sammensetningen av organet som helhet og ikke bare det enkelte listeforslag som i dag.

Med hilsen

Øyvind Bjørndal
fagansvarlig for arkiv og politisk sekretariat

Vedlegg: Særutskrift Ny kommunelov - Høring

Besøksadresse:
Furumoveien 1
4950 RISØR

Postadresse:
Postboks 158
4952 Risør

Dir.tlf.: 37 14 96 58
Tlf.: 37 14 96 00
Fax.: 37 14 96 01

Org.nr.: 964 977 402 MVA
Bankkonto: 2801.22.04665
E-post: postmottak@risor.kommune.no
www.risor.kommune.no

RISØR KOMMUNE

Rådmannen

Arkivsak: 2016/1746-4
Arkiv: 000
Saksbeh: Trond Aslaksen
Dato: 27.09.2016

Ny kommunelov - Høring

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
164/16	Bystyret	29.09.2016
64/16	Formannskapet	03.10.2016

Rådmannens innstilling:

Som høringsuttale til NOU 2016:4 - Ny kommunelov, viser Risør bystyre til saksframleggets merknader og vurderinger.

Saksprotokoll i Bystyret - 29.09.2016

Saken var sendt ut til bystyret 27. sept. som en tilleggssak.

Per Kristian Lunden (A) fremmet følgende forslag:

Formannskapet gis fullmakt til å avgi høringsuttalelse. Det holdes ekstraordinært formannskapsmøte mandag 3. oktober 2016 kl. 1700.

Votering:

Per Kristian Lundens forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Formannskapet gis fullmakt til å avgi høringsuttalelse. Det holdes ekstraordinært formannskapsmøte mandag 3. oktober 2016 kl. 1700.

Saksprotokoll i Formannskapet - 03.10.2016

Per Kristian Lunden A, fremmet følgende forslag:

Formannskapet ber Rådmannen utforme en høringsuttalelse til NOU 2016:4 – ny kommunelov med utgangspunkt i Rådmannens saksframlegg. følgende momenter bør klargjøres spesielt:

1. Utgangspunktet for kommuneloven er et styrket kommunalt selvstyre og styrket folkevalgt styring.

2. Det bør fortsatt være by- og kommunestyre som oppnevner kommunale utvalg og som treffer vedtak i politiske saker. Vedtak av ikke prinsipiell betydning delegeres til Rådmannen etter delegasjonsreglement. Det er dermed ikke behov for at Ordfører får mulighet til å opprette egne utvalg eller treffe vedtak i saker unntatt etter delegasjon fra bystyre/formannskap i ferietider da det ikke holdes politiske møter.

3. Også medlemmer av by- og kommunestyre bør kunne velges til medlemmer i styre i kommunale foretak for å sikre politisk forankring og informasjonsflyt.

Stian Lund, V, fremmet følgende tilleggsforslag:

1. Direkte ordførervalg anbefales ikke.

2. Innbyggerdeltakelse holdes på minimum 2 % og økes ikke til 8 %

Ragni MacQuenn Leifson, A, fremmet følgende tilleggsforslag:

1. Kravet til kjønnsbalanse ved forholdsvalg knyttes til sammensetningen av organet som helhet og ikke bare det enkelte listeforslag som i dag.

Votering:

Ved alternativ votering mellom rådmannens innstilling og Per Kristian Lundens forslag ble Per Kristian Lundens forslag enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fra Stian Lund ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fra Ragni MacQueen Leifson ble vedtatt med 4 mot 6 stemmer.

Vedtak:

Formannskapet ber Rådmannen utforme en høringsuttalelse til NOU 2016:4 – ny kommunelov med utgangspunkt i Rådmannens saksframlegg. følgende momenter bør klargjøres spesielt:

1. Utgangspunktet for kommuneloven er et styrket kommunalt selvstyre og styrket folkevalgt styring.

2. Det bør fortsatt være by- og kommunestyre som oppnevner kommunale utvalg og som treffer vedtak i politiske saker. Vedtak av ikke prinsipiell betydning delegeres til Rådmannen etter delegasjonsreglement. Det er dermed ikke behov for at Ordfører får mulighet til å opprette egne utvalg eller treffe vedtak i saker unntatt etter delegasjon fra bystyre/formannskap i ferietider da det ikke holdes politiske møter.

3. Også medlemmer av by- og kommunestyre bør kunne velges til medlemmer i styre i kommunale foretak for å sikre politisk forankring og informasjonsflyt.

4. Direkte ordførervalg anbefales ikke.

5. Innbyggerdeltakelse holdes på minimum 2 % og økes ikke til 8 %

6. Kravet til kjønnsbalanse ved forholdsvalg knyttes til sammensetningen av organet som helhet og ikke bare det enkelte listeforslag som i dag.

Vedlegg:

- 1 KS Debattgrunnlag - Ny kommunelov 2016
- 2 Kontrollutvalget - Høring Ny kommunelov

NOU 2016:4 Ny kommunelov ligger på hjemmesiden under Politikk-"Dokumenter og linker til politisk arbeid"

Kort resymé

Kommunelovutvalget la 10.3.2016 fram NOU 2016:4 - Ny kommunelov. Forslaget er nå sendt på høring med uttalefrist 6.10.16.

Utvalget foreslår at grunnstammen i dagens kommunelov videreføres, men det pekes på flere områder der det er behov for endringer og justeringer.

Utvalgets grunnleggende vurderinger og hensyn:

1. Styrket kommunalt selvstyre
2. Styrket folkevalgt styring
3. Effektive, tillitsskapende og bærekraftige kommuner
4. En økonomiforvaltning som bygger opp under selvstyret og den lokale handlefriheten
5. God egenkontroll og samordnet statlig kontroll og styring
6. En enklere og mer tilgjengelig kommunelov

Rådmannen vil i hovedsak kommentere forslag som innfører nye prinsipper som vil ha betydning for lokaldemokratiet.

Rådmannen er gjennomgående positiv til utvalgets forslag.

Saksopplysninger

Rådmannen tok tidlig initiativ rettet mot de andre kommunene i Østregionen om å arbeide fram et felles saksdokument som kunne danne grunnlag for en behandling i de enkelte kommunene og evt. som et til en felles uttalelse fra styret i Østre Agder. Rådmannen i Arendal kommune tok denne ballen, men av kapasitetsmessige grunner ble dette grunnlaget tilgjengelig for sent til at vi klarte å få denne saken med ved den ordinære møteinnkallingen. Etter avtale med ordfører legges derfor saken direkte fram for bystyret som må ta stilling til om de vil avgi en uttalelse eller om det velger å ikke gjøre det. Rådmannens utredning bygger delvis på saken som er fremmet i Arendal kommune og på tilsvarende sak i Tvedestrand kommune.

Vurderinger

Om de ulike forslagene til lovendringer og vurderinger av disse:

Nedenfor gis det en kort og ikke uttømmende gjennomgang av de mest sentrale endringsforslagene.

Kommunalt selvstyre

Det kommunale selvstyret er grunnleggende og sentralt i Norge, og har lang tradisjon. Det kommunale selvstyret har likevel aldri blitt lovfestet i grunnloven eller annen lov. Det foreslås nå at selvstyret, innenfor nasjonale rammer, lovfestes.

Rådmannen ser det som svært positivt at dette endelig foreslås lovfestet, og vurderer dette som det mest sentrale nye elementet i lovforslaget. Selvstyret vil få et lovmessig vern, og vil kunne være med å motvirke en utvikling med stadig mer og mer detaljert statlig styring.

Rådmannen vil likevel understreke at lovfesting forutsetter en annen dialog mellom nasjonale myndigheter og kommunene når styring skal skje via lov og forskrift (legalitetsprinsippet). Det forutsetter at staten får

begrenset sin endrings- og omgjøringsadgang på kommunale avgjørelser gjennom klageinstituttet. Dette vil bla. kreve en gjennomgang av særlovgivningen for å tilpasse overprøvingsadgangen i klagesaker.

Regjeringen utreder muligheter for egen tvisteløsningsmodell mellom stat og kommune hvor spørsmålet om kommunene skal kunne bringe inn tvist med staten til et uavhengig organ, eventuelt til domstolene. Tvisteløsningsmodellen er ikke en del av utvalgets arbeid, men rådmannen ser klart at en sikring av det kommunale selvstyre kan kreve muligheter for å få statlige pålegg overprøvd.

Kommuners informasjonsplikt

Informasjonsplikten er foreslått utvidet til også å gjelde informasjon som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommunen og til en plikt om å legge til rette for at alle kan få tilgang til informasjon (tilpasse informasjonen).

Rådmannen støtter dette forslaget.

Innbyggerdeltakelse

Dagens regler videreføres, men kravet til antall innbyggere som må stå bak innbyggerforslag er foreslått økt (som hovedregel) fra to til åtte prosent av kommunens innbyggere, underskrifter fra 1000 innbyggere skal uansett likevel være tilstrekkelig (mot 300 i dag).

Folkevalgte organer

Utvalget foreslår i hovedsak å videreføre dagens regler for folkevalgte organer, men tydeliggjøre hvilke folkevalgte organer som kan opprettes (bare organer som er omtalt i lov skal kunne opprettes), hvilke regler som gjelder for disse og hvilke navn som kan brukes. Utvalget mener videre at regelverket for komitèer og utvalg kan forenkles og tydeliggjøres samtidig som kommunenes handlingsrom utvides.

Rådmannen støtter utvalgets konklusjoner når det gjelder forenkling og standardisering av de folkevalgte organer. Det må likevel sikres at kommunestyret gis et nødvendig handlingsrom for å sikre gode og fleksible lokale løsninger.

Administrasjonen

Det foreslås en ny kjønnsnøytral tittel på kommunens øverste administrative leder (kommunedirektør). Det foreslås også tydeliggjøring av kommunedirektørens ansvar for forsvarlig saksutredning og iverksettelse av vedtak. Det foreslås også at kommunedirektøren får lovfestet ansvar for personalsaker (kommunestyret beholder ansvaret for personalpolitikken).

Rådmannen har ikke prinsipielle innvendinger til den nye tittelen. «Rådmann» er en svært godt innarbeidet tittel, men den kan ikke sies å være kjønnsnøytral. Sann sett kan denne type titler der «mann» inngår oppfattes å være noe utgått på dato. Dagens betegnelse i kommuneloven, «administrasjonssjef», har aldre slått særlig godt an og er i liten grad brukt rundt om i kommunene. Lovfesting av kommunedirektørens ansvar for personalsaker, gir et ryddig prinsipp i kommunene.

Ordfører

Utvalget foreslår å styrke ordførers rolle ved å gi ordfører forslagsrett i alle folkevalgte organer (ikke kontrollutvalget). Det foreslås også at ordfører kan opprette utvalg på eget initiativ og treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning, samt fatte enkelte hastedtak. Utvalget foreslår også at kommunestyret selv kan bestemme direktevalg av ordfører.

Rådmannen er positiv til at ordfører får forslagsrett i alle folkevalgte organer, unntatt kontrollutvalget, og ikke som nå; bare møte- og talerett. Rådmannen ser ikke helt behovet for at ordfører skal få myndighet til å opprette utvalg. Denne myndigheten bør ligge til kommunestyret som nå. Rådmannen er også spørrende til om det er hensiktsmessig at ordfører skal få myndighet til å fatte vedtak i saker av ikke prinsipiell karakter (bortsett fra hastesaker). Ved å innføre dette prinsippet kan det skapes noe uklare linjer mot rådmannens myndighet som i dag i stor grad har delegert myndighet til å fatte denne type vedtak. Det er også viktig å holde fast ved at kommunestyret har makten som et kollegialt organ. Rådmannen er videre skeptisk til at det enkelte kommunestyre selv kan fatte vedtak om direktevalg av ordfører.

Kommunale foretak

Det foreslås at medlemmer/varamedlemmer i kommunestyret ikke skal kunne velges til styret i kommunale foretak.

Rådmannen ser at dette kan redusere muligheten for uheldige dobbeltroller, men også samtidig kunne gi svakere knytning mellom kommunestyret og foretakene.

Valgbarhet, ombudsplikt og suspensjon

Det foreslås at det gis utvidet mulighet for å suspendere en ordfører dersom vedkommende blir tiltalt for straffbare forhold med utover tre års strafferamme (krever 2/3 flertall). Videre at kommunestyret kan ta fra en person ordførervervet hvis vedkommende er uskikket til å ivareta vervet (krever minst 90 % av avgitte stemmer).

Rådmannen ser at det i ekstreme situasjoner kan være behov for en slik hjemmel, men at begrepet "uskikket" ikke er nærmere definert og dermed kan gi betydelige tolkningsproblemer.

Valg av medlemmer til folkevalgte organ

Utvalget mener at kravet til kjønnsbalanse ved forholdsvalg også bør knyttes til sammensetningen av organet som helhet og ikke bare til det enkelte listeforslaget som i dag.

Forslaget representerer en viss inngripen i lokaldemokratiet. Dette ved at det kan resultere i at kandidater fra det underrepresenterte kjønn skal rykke opp fra en liste som har fått færre stemmer. Selv om intensjonen med endringen er god, er rådmannen skeptisk til forslaget og at dette i så fall bør utredes ytterligere.

Godtgjøring

Utvalget forslår at folkevalgte verv på minst 50 % av full stilling skal ha rett til ettergodtgjøring på inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har en jobb å gå tilbake til. Annen inntekt som opparbeides i denne tre-måneders perioden skal gå til fradrag i godtgjøringen.

Rådmannen støtter utvalgets innstilling. Det må anses som rimelig at folkevalgte som har dette som sin hovedbeskjeftigelse, har de samme rettigheter til ulike velferdsordninger som ansatte i kommunene har.

Utvidet innsynsrett og taushetsplikt

Utvalget foreslår en utvidet innsynsrett (også i taushetsbelagte opplysninger) for de enkelte organene (ikke for den enkelte folkevalgte) og dertil hørende utvidet taushetsplikt for den enkelte folkevalgte.

Rådmannen støtter dette forslaget.

Saksbehandlingsregler

Det foreslås nå at fjernmøter kan avholdes i større grad enn pr. i dag, dette så lenge saksbehandlingsreglene holdes og de folkevalgte kan se/høre/kommunisere med hverandre i sanntid.

Rådmannen ser en slik regelendring som positiv og som en tilpasning til de teknologiske muligheter som foreligger i dag.

Interkommunalt samarbeid

Utvalget fremmer to forslag til interkommunale samarbeid til erstatning for dagens § 27-samarbeid. Det ene er kalt kommunale oppgavefelleskap tilpasset samarbeid på enkeltstående tjenester og det andre kalles en regionrådmodell. For den første modellen er lagt opp til et representantskap der alle deltakende kommuner er representert.

Rådmannen støtter endringene men stiller spørsmål om det er hensiktsmessig å ha en regel om at alle kommuner skal være representert ved kommunale oppgavefelleskap. Dette bør kunne avtales fritt mellom de samarbeidende kommunene.

Økonomiforvaltning

Lovforslaget løfter fram kommunestyrets ansvar for å sikre kommunaløkonomisk handleevne.

Det foreslås m.a. en plikt til å fastsette et økonomireglement, at årsberetningen skal vurdere den økonomiske utviklingen i et lengre perspektiv, at inndekning av underskudd ikke skyves fram unødig i tid, at merforbruk i årets regnskap skal dekkes inn før regnskapsavslutning så lenge det finnes midler på disposisjonsfond. Regler for forenkling av reglene for årlige minimumsavdrag på lån gis også. Det foreslås videre en hovedregel om at drift bare skal kunne dekkes av løpende inntekter. Andre regler innen økonomifeltet videreføres med en del presiseringer.

Kontroll, tilsyn og revisjon

Krav til internkontroll er tydeliggjort, og en regel som skal erstatte særlovsregulering er tatt inn. Det foreslås lovfestet krav til systematisk kontroll av administrasjonens virksomhet.

Det er foreslått å utvide antall medlemmer i kontrollutvalgene fra tre til fem for å styrke utvalgenes arbeid og legitimitet. Det foreslås en nasjonal kontroll med revisorer.

Styring og kontroll med ekstern virksomhet

For å styrke kommunens eierstyring foreslås et krav om eierskapsmeldinger som gir oversikt over de ulike selskapene, deres formål og kommunens prinsipper for styring. Det foreslås også at kontrollutvalg og revisjon skal få en utvidet rett til innsyn overfor virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen.

Statlig kontroll og tilsyn

Det foreslås at det tas inn i loven et vilkår om at lovlighetskontroll fra statlig side (på eget tiltak) med kommunale vedtak kun kan gjøres når det foreligger særlige grunner. Det foreslås at fylkesmannen skal vurdere det samlede omfanget av tilsyn med den enkelte kommune, dette for å unngå at omfanget blir større enn forsvarlig.

Rådmannens konklusjon

Rådmannen oppfatter forslaget til ny kommunelov som godt og gjennomarbeidet med mange gode forslag og presiseringer. Rådmannen anbefaler bystyret å legge saksframleggets vurderinger til grunn som høringsuttale, evt. med ytterligere kommentarer og forslag.